

Jyskässä hiotaan ohjelmia

Kevätkokous pidettiin Jyskässä sopuisan asiallisesti. Toiminnan todettiin olleen suunnitelmien mukaista ja raha-asiat olivat olleet hyvässä hoidossa. Euroja oli jonkin verran säästösäkin. Niitä kyllä tarvitaankin, sillä Kittilän keikka syö varoja varmaan aika rajusti.

Anja Ikonen on käynnistänyt Kittilän voimisteluohjelman harjoitukset. Joukkoon mahtuvat kaikki halukkaat. Ohjelma tuntuu ehkä hieman helpommalta kuin aikaisemmissa suurjuhlissa.

Ohjelmien harjoittelua meillä onkin runsaasti tänä vuonna, sillä osastomme täyttää 30 vuotta. Vuosijuhla pidetään Kivistön työväentalossa 19.10. Senioritanssit askelkuviot askaruttavat hiukan. Tähtäisi olla hyvä saada hiukan tukiopetusta. Entä kuinka muistaa sketsien repliikit, kun koittaa tosi paikka. Laulut sentään lauletaan suoraan paperista. Toivottavasti ne menevät nuottien mukaan.

Kevään viimeinen kerho pidettiin luonnonhelmassa kauniin Äijälänsalmen rannassa. Laulettiin, tarinoitiin, paistettiin makkaroita ja nautittiin keväästä. Rauti oli leiponut hyviä pullia, kahvia oli riittävästi. Arja kertoi lähiseudun historiasta aina 1500-luvun alusta asti. Kaukokin tiesi paljon paikalla melkein koko ikänsä asuneena.

Syksyllä tapaamme kerhoissa.

Kalevi Rinne
Jystkä

Vireästi Jämsässä

Jämsän Eläkeläiset on kokoontunut joka tiistai kerhoon. Ensin on voimisteltu vetäjän johdolla. Olemme pitäneet tietokilpailuja, lausuneet runoja ja laulaneet. Välillä olemme kahvitelleet.

Kokouksia pidämme, kun asiat vaativat. Teemme aika usein teatteriretkiä ja vieraillemme muiden yhdistysten vuosijuhlissa.

Käymme vanhainkodissa kerran kuukaudessa. Osastomme häitaripojat huolehtivat musiikista. Olemme kutsuneet eri alojen asiantuntijoita luennoimaan kerhoomme. Siten saamme tietoa ja virikkeitä.

Näin vireää ja monipuolista on toimintamme. Nyt jäämme kesätauolle ja jatkamme taas syksyllä.

Eeva Peltonen

Kemijärven työväen viihdeorkesteri soitti, Sallan eläkeläiset lauloivat, yläasteen sali oli täynnä juhlaväkeä.

Sali täyttyi Sallassa

Sallan Eläkeläiset juhlivat neljää vuosikymmentään hieman etuajassa

Toukokuun viidentenätoista päivänä vietetyn Sallan Eläkeläiset ry:n 40-vuotisjuhlan uutispommi oli, että yhdistys itse asiassa ei vielä täyttänyt neljääkymmentä vuotta, vaan vasta 39.

Juhlat kuitenkin haluttiin pitää nyt etuajassa, käytännön syistä, kertoi yhdistyksen aktiiveihin lukeutuva Eira Seppänen juhlayleisölle yhdistyksen historiaa esitellensä.

– Ensi vuonna on Levillä eläkeläisten kesäpäivät jotka vievät silloin energiamme. Päätimme, että juhlimme jo näin vuotta aikaisemmin, mutta että kerromme sen teille vasta nyt, Seppänen sanoi pilke silmäkulmassa.

Eikä Sallan yläasteen saliin pakkautunut juhlaväki toki pannut vuoden heittoa pahakseen, päin vastoin.

Sallan eläkeläisten perustava kokous pidettiin 6. toukokuuta vuonna 1965. Läsna oli 25 asiasta kiinnostunut. Siitä jäsenmäärä on kymmenkertaistunut.

Perustamisvaiheessa tavoitteiksi asetettiin vanhusten asuinolojen parantaminen, muut paikalliset kysymykset ja virkistystoiminta. Ensin mainitun tavoitteen vauhdittamiseksi tehtiin kunnalle esitys vanhustentalon rakentamisesta, mikä 70-luvulla toteutuikin.

– Sallan kunta on suhtautunut meihin myönteisesti muun muassa tarjoamalla toi-

mitiloja kokoontumisiin, kiitteli Seppänen.

Eläkeläisten viikoittaiset kokoontumiset sujuvat mm. jumpan, kuoro toiminnan ja opiskelun merkeissä.

Juhlivan yhdistyksen puheenjohtaja Urho Jokela kiitteli yhtä lailla kuntaa.

– Salla on hyvä asua, ikäihmisten palvelut ovat erinomaisessa kunnossa, mutta ainahan parantamisen varaa on.

Sallassa muun muassa on kunnan budjettiin varattu määräraha Kemijärvelle suuntautuviin virkistysmatkoihin.

– Aloitteen takana olivat eläkeläiset, mutta samalla virkistymään pääsevät myös työttömät, ja toiminnalla on monelle suuri merkitys, painotti kunnanvaltuuston varapuheenjohtaja Helge Niva (vas.) tervehdyspuheessaan.

Juhlapuhuja, Eläkeläiset ry:n puheenjohtaja Juhani Vähäkangas kannusti eläkeläisyhdistyksiä jäsenhankintaan jotta saataisiin lisää joukkovoimaa eläkeläisten asioita ajamaan.

– Vielä liian moni eläkeläinen, ja tutkimusten mukaan nimenomaan pienituloisen eläkeläinen, on järjestötoiminnan ulkopuolella. Jos emme saa lisää ihmisiä toimintaan, eläkeläisten pomottelu tässä maassa jatkuu.

Sallan eläkeläisten juhla oli, kuinkas muuten, kerännyt bussilasteittain yleisöä maa-

Ylitorniolainen Simo Vikeväinen ja pellolainen Eila Marjakaarto tulivat Sallan juhliin Lapin toiselta laidalta .

kunnan eri puolilta. Juhlan alkua kahvittelun merkeissä odottelivat Eila Marjakaarto Pellosta ja Simo Vikeväinen Ylitorniolta olivat matkustaneet itärajan pintaan Lapin toiselta laidalta.

– Meillähän on aina pitkä matka joka paikkaan", Marjakaarto nauraa.

Vastikään kolmekymmentävuotisjuhlia viettäneissä

Pellon Eläkeläisissä toiminta on vilkasta.

– Joka viikko kokoonnumme, tanhuamme, laulamme ja retkeilemme. Nyt sitten päästiin taas juhliin, vasta vierailulle.

Ylitornion Aavasaksan Eläkeläisissä jäseniä on kolmetasataa ja joukko on kasvussa, kertoo Simo Vikeväinen. Mukana on runsaasti paluu-

muuttajia Ruotsin puolelta, mm. Övertorneån Matarengistä.

– Ja Haaparannan Folkets Husissa käydään tansseissa joka toinen viikko.

TUOMAS TALVILA

Marco ja 1200 muuta tanssijaa Turussa

Turussa vietettiin liikuntatoimiston ja eläkeläisjärjestöjen yhteistä tanssin juhlaa vielä tavallistakin juhlavamin. Caribbean liikuntahalliin saapui 1200 tanssijaa ja tanssin ystävää juhlimaan tapahtuman 10-vuotissyntymäpäivää.

Eläkeläiset ry:stä olivat senioritanssijoiden yhteisesityksessä mukana Turun Työväen Eläkeläisten ja Turun Eläkeläisten tanssiryhmät.

Liikunnanohjaaja Päivi Vastamäki kutsui vuonna 1994 eläkeläisryhmien liikuntavastaavat yhteiseen kokoukseen. Asiana oli järjestää senioritanssin yhteinen juhla. Ensimmäisen keran juhla oli Esterin päivänä. Sen jälkeen on tanssittu muun muassa Alinan, Anselmin, Telleron, Tertun nimipäivinä.

Päivän tarkoituksena on saattaa turkulaiset senioritanssijat liikkumaan yhdessä. Jokaisena vuonna on ollut yhteisesitys ja eläkeläisryhmien värikäitä liikuntaesityksiä. Juhlat on aina päätetty yleisötansseihin.

Tilaisuuden vetäjäksi eli seromniamestariksi oli tänä vuonna kutsuttu Marco Bjurström. Hän hoitikin osuutensa hienosti ja kertoi juonnoissaan, kuinka tärkeää senioreille on erilaisten liikuntamuotojen harjoittaminen ja juuri yhdessä toisten kanssa.

Vuosijuhlan ohjelmaan kuului 180 seniorin yhteisesityksen lisäksi jänitevien miesvoimistelijoiden keppijumppa ja Turun Kisa-Toverien 1950- ja 1960-luvulla menestyneen tanhuryhmän esitys, nyt veteraaneina ja Aaarholman valssilla.

Marco veti kaksituntisen ohjelman vauhdikkaasti ja opetti vielä yleisölle Travoltan aikaisen diskotanssin.

Iloinen tilaisuus päättyi Lapintähti-orkesterin tahdittamaan yleisötanssiin.

Valpuri

Kodin Kuvalehden tunnustuspalkinto HelsinkiMissiolle

Kodin Kuvalehti jakaa vuosittain Juhannusruusut -tunnustuspalkinnon ansiokkaasta yleishyödyllisestä toiminnasta tai unohtumattomien elämysten tarjoamisesta. Tänä vuonna Juhannusruusut ojennetaan Helsinki-Missiolle ja sen Senioripyssäkin ja Nuorten kriisipisteen toiminnalle.

– Kodin Kuvalehti kiittää palkinnolla HelsinkiMissiota työstä ihmisten hengen ja hengellisen hädän poistamiseksi. Huolet voivat kasaantua kenen hyvänsä taivaalle. Nuori voi joutua umpikujaan, vanhus kohdata yksinäisyyden ja masennuksen, päätoimittaja Leena Karo perustelee.

HelsinkiMissio toimii pääkaupunkiseudun lisäksi Turussa ja Tampereella. Vanhuksille suunnatun Senioripyssäkin toiminta on tullut todelliseen tarpeeseen: kolmen vuoden aikana tuhannet vanukset ovat ottaneet sinne yhteyttä. Yksilökeskusteluja ja ryhmäterapiata tarjoaa kaksi työntekijää, joiden lisäksi toiminnassa on mukana 30 vapaaehtoistyöntekijää.

LIMPAN

Den finska välfärdens födslovänder

Min unga vän och forna arbetskamrat Päivi Uljas har varit på studieledighet och skrivit en pro gradu -avhandling om hur den finska välfärden egentligen blev till. Förutom att läsa en massa gamla riksdagsprotokoll och annat bakgrundsmaterial för sitt arbete, intervjuade hon också en del av oss gamla, som var unga och radikala på femtiotalet.

– Jäklar annåda, man känner sig som en riktigt historisk person, sade jag när vi satt framför hennes bandspelare.

– Det är du också. Utan era insatser på den tiden skulle välfärden inte ha blivit till, svarade hon.

När jag läste den färdiga avhandlingen, som har rubriken Löntagarnas miljonoptioner, var jag faktiskt av samma åsikt. Visst hade jag redan tidigare varit inne på samma tankegångar, men hon hade dokumenterat saken på ett övertygande sätt. Mina tankar började irra tillbaka till ungdomens dagar.

Den politiska situationen i var på den tiden rätt konstig. Det var vänstermajoritet i riksdagen, men vänsterpartierna kunde inte dra jämt. Socialdemokratiska partiet hade spruckit och samtidigt splittrat fackföreningsrörelsen. Folkdemokraterna var riksdagens största parti, med över fjärdedelen av mandatet, men var enligt de borgerliga partierna och högersossarna inte regeringsdugliga. Regeringskriserna kom stup i ett och regeringarna var antingen högerdominerade eller s.k. tjänstemannaregeringar. Trots detta stiftades de lagar som lade grunden till den finska välfärden just under den perioden.

När jag, som aldrig kan säga nej, efter generalstrejken 1956 blev förtroendeman på verkstan och ordförande i Läder-, Sko-, och Gummiarbetarförbundets avdelning nummer 7. Helsingfors Gummireparatörer r.f. var det litet så och så med verksamheten. Visst hade vi vunnit strejken och fått ut alla de tolv mark vi krävde, men inflationen hade ätit upp varenda mark och mera till. De gamla, som byggt upp verksamheten efter kriget, var trötta och några hotades t.o.m. av fängelsestraff för sin verksamhet som strejkvakter. Arbete fanns det gott om och som nygift familjeförsörjare var man tvungen att jobba en massa övertid för att få det hela att gå ihop. På lediga kvällar och lördagseftermiddagar åkte jag ofta runt de olika verkstäderna på min röda Jawa-motorcykel för att samla in medlemsavgifter och få gubbarna med på nytt. Småningom fick vi igång verksamheten och före slutet på femtiotalet kunde ett sextiotal medlemmar ställa upp på våra månadsmöten. På förbundets kongress, jag vill minnas att det var -57, blev jag invald i förbundsstyrelsen.

Jag hade också blivit politiskt aktiv och börjat studera i Partiets s.k. distriktsskola på Kulturhuset. Där kom jag i lag med en massa kamrater som var aktiva inom facket och politiken: avdelningsordförande, förtroendeman och kommunalpolitiker. Det var en grupp människor som trodde på sin sak, var orädda och villiga att ställa upp. Jag var stolt över att vara en av dem.

Vi läste ekonomi, Marx teorier, finska arbetarklassens historia och marxistisk filosofi. Särskilt Ture Lehens bok Työväenluokan maailmankatsomus (Arbetarklassens världsåskådning) fick en avgörande inverkan på min framtid. Efter slutprovet sade vår lärare Veikko Sippola att jag kunde faktiskt börja dra studiecirklar i ämnet. Ett halvår senare var jag anställd som funktionär i FKP:s Helsingfors och Nylands distrikt. På så sätt fick jag en rätt bra inblick i hur det hela gick till såväl på fältet som i ledningen.

På verkstäderna kämpade vi först och främst för högre löner. Det, som senare kallades löneglidning, betydde i praktiken att vi hade 10 - 15 % över avtalslöner. Hur den kampen gick till kanske jag återkommer en annan gång. Samtidigt ställde vi upp på politiska aktioner: stormöten, demonstrationsmarscher, delegationer och skrivelser till regering och riksdag, uttalanden till tidningspress och radio, mm. mm.

Det började med kampen för barnbidragen, som regeringen ville flytta framåt för att det var kassakris. Det var egentligen mödrarna som startade aktionen, men vi fackgubbar kom nog också med på ett hörn med våra egna skrivelser. Den situationen redde de folkdemokratiska riksdagsledamöterna upp, genom att tala så länge att det inte mera gick att skjuta upp utbetalningarna.

Småningom blev det en facklig kutym att ställa upp för sådant som utan dessa utomparlamentariska påtryckningar aldrig skulle ha förverkligats, såsom: Arbetslöshetsförsäkringen, arbetspensionen, sjukförsäkringen, förbättringarna av semesterlagen och 40-timmarsveckan. Socialdemokraterna behärskade Helsingfors fackliga platsorganisation, men vi startade en samarbetskommitté, som till slut omfattade 68 fackavdelningar. Själva ledningsgruppen var partidistriktets arbetsutskott, i vilken också jag i ett senare skede kom att sitta. Den sammankallade det så kallade stormötet, som gjorde beslut om demonstrationer och annan verksamhet. Sedan blev det flygblad, agitation på arbetsplatserna och praktiska förberedelser. Resultatet av det hela kunde vara ett tiotusenhövdat demonstrationståg och

stormöte framför riksdagshuset.

När jag sedan som partifunktionär kom med i distriktets inre krets, fick jag erfara vilken minutiös planering det bakom det hela. I grova drag kunde man beskriva situationen så att vi på fältet var radikala och orädda, borgare och socialdemokrater var rädda för att vi i det långa loppet skulle få ännu flera på vår sida. De led av revolutionsskräck och var därför beredda på att kompromissa och till en viss mån ge efter för våra krav om en rättvisare fördelning av nationalprodukten.

När beslutet om någon aktion var gjord blev det bråttom för oss anställda. Vi skulle se till att allt fungerade: att det fanns flygblad till arbetsplatserna, bandroller och plakat till demonstrationstågen, talarstolar och högtalare till mötesplatserna m.m. m.m. Någon skulle också räkna leden för att få en någorlunda rätt information till arbetarpressen. De borgerliga tidningarna försökte nämligen förringa det hela med falska siffror. När det en gång stod i Helsingin Sanomat att knappa tretusen kommunister störde kvällstrafiken skrev Kansan Uutiset att tiotusen demonstrerade framför riksdagshuset. Den gången var jag själv med och räknade leden. Vi kom upp till över tiotusen demonstranter, vilket vi utan samvetskväl rundade uppåt väl medvetna om att borgartidningarna skulle ljuga tio gånger mera, men åt andra hållet.

Det jag här skriver om hände i Helsingfors, men på de flesta industriörterna, särskilt i Åbo och Tammerfors, gick verksamheten i samma spår.

Många gånger kunde det vara jobbigt och sällan kände man sig nöjd med resultatet, man när man blickar tillbaka så visst gick det framåt. Trots att den finska välfärden ligger snäppet efter den verkliga nordiska välfärden, och dagens högerkrafter gör sitt bästa för att skära ned den, kan vi vara stolta för vad vi tvingade fram.

De s.k. sextitalisterna, som ockuperade gamla studenthuset och taistoiterna har skrivit tjocka böcker om sin politiska verksamhet. Vi proletärer tyckte då att de var litet barnsliga, men samtidigt undervärderade vi det vi själva hade gjort. Därför känns det fint att Päivi har skrivit sin pro gradu om vad vi "femtitalistiska" arbetare höll på med.

Ibland känns det litet jåkligt när någon gammal vänstermänniska säger att allt har gått åt skogen. Vi har var och en gjort vårt, och det mesta av resultatet finns kvar. Vi gamla kommunister har all rätt att njuta av den välfärd på vårt eget lilla hörn varit med om att bygga upp.

Ongelmat kaikkialla samankaltaisia: palvelut kaukana, yhteydet huonot

Tiedon valtatie voi pahentaa sivukylien syrjäytymistä

Haja-asutusalueiden ikäihmisten ongelmat ovat kaikkialla Suomessa samankaltaiset. Palvelut ovat kaukana ja kulkuyhteydet ovat huonot. Palvelut uhkaavat kadota kokonaan ulottumattomiin, jos ne ja niistä tiedottaminen siirretään tietoverkkoihin. Asuinpaikka vaikuttaa edelleen suuresti kaikkien palvelujen saatavuuteen.

– Asian voi tiivistää niin, että asiointiliikenteen turvaaminen on yksi suurimmista vanhushpalvelujen kehittämishaasteista, sanoo tutkija **Anne Perälähti** Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitosta.

Perälähti on mukana tutkijaryhmässä, joka on tehnyt eri puolilla Suomea laajoja hyvinvointikartoituksia kyselytytöiksi. Niissä on kysytty suoraan ihmisiltä mielipiteitä ja kokemuksia palveluista ja omasta hyvinvoinnista.

Tuoreimmat ovat Itä-Uudellamaalla ja Pohjois-Karjalassa tehdyt kansalaiskyselyt. Niiden tulokset julkaistiin viime vuonna.

Internetiin ja ulottumattomiin

Perälähti nostaa toisena ongelmana esille palvelujen siirtymisen internetiin. Se nousi esille erityisesti Pohjois-Karjalassa. Pohjoiskar-

jalaisista kotitalouksista 37 prosentilla eli hieman vajaalla kolmanneksella on käytössään internet-yhteys. Se on liki kymmenen prosenttiyksikköä vähemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Muuta maata suuremmissa yli 65-vuotiaiden ikäryhmässä yhteyksiä on vähiten, mikä osaltaan selittää eroa. Internetin käyttöä estää yksinkertaisesti se, että ei ole tietokonetta eikä internet-yhteyttä. Lisäksi noin 16 prosenttia katsoo tarvitsevansa lisäopastusta.

– Sähköiset palvelut voivat tarjota uusia mahdollisuuksia. Palvelujen siirtäminen internetiin voi kuitenkin myös vähentää syrjäytyneiden ja syrjäytymisriskissä olevien palvelujen saantia sekä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia, Perälähti sanoo.

Tutun aineellisen köyhyyden lisäksi osaa ikäihmisistä uhkaa siis informaatioköyhyys. Haja-astusalueilla sitä

eivät estä kirjastojen tarjoamat tietokoneyhteydet tai tietotutut.

–Uhkan pienentäminen edellyttää erityisesti niiden ihmisten valmiuksien ja mahdollisuuksien parantamista, joilla on vähän taloudellisia voimavaroja ja osaamista. On huolehdittava myös osavien ikäihmisten kouluttajien ja neuvojien kouluttamisesta.

Kasaantuva huono-osaisuus

Pohjois-Karjalan kansalaiskyselyssä todettiin, että huono-osaisuus ja vaikeat elämäntilanteet kasautuvat samoille ihmisille, erityisesti yksinasuille eläkeläisille ja yksinasuille työttömille. Suurimpia ongelmia ja vaikeuksia ovat läheisen elämän vaikeutuminen, toimeentulon vaikeutuminen, vakava sairastuminen, yksinäisyys ja henkisen tasapainon järkkäminen.

– Ikäihmisten elämäntilan-

ne ja myös asenteet ovat kaikkialla Suomessa hyvin samankaltaiset. Eroja esiintyy lähinnä taajamien ja harvaan asuttujen alueiden välillä, ei niinkään maakunnittain tai seutukunnittain, Perälähti tarkentaa.

Niinpä esimerkiksi huono julkinen liikenne ja palvelujen saatavuus koettiin ongelmiksi myös Itä-Uudenmaan kansalaiskyselyssä. Vaikka välimatkat koko maahan verrattuna ovat lyhyehköjä, riippuu palvelujen saatavuus taajamien ulkopuolella yksityisautoilusta.

Itä-uusimaan kyselyn tulokset kertovat myös kuntien sisäisestä erilaisuudesta ja eriarvoisuudesta. Erot kuntien eri alueiden välillä ovat joissakin tapauksissa suurempia kuin maakunnan kuntien keskinäiset erot.

PEKKA ISAKSSON
Kuva:
HEIKKI KIRSTINÄ

Yli 75-vuotiaiden määrä maakunnittain (ennuste)

Maakunta	v. 2000	v. 2010
Uusimaa	66 169	79 949
Itä-Uusimaa	5 928	6 864
Varsinais-Suomi	33 760	38 560
Satakunta	18 782	21 944
Kanta-Häme	13 204	14 579
Pirkanmaa	31 800	37 568
Päijät-Häme	13 973	16 627
Kymenlaakso	14 875	16 969
Etelä-Karjala	10 949	12 880
Etelä-Savo	14 134	16 748
Pohjois-Savo	18 668	21 746
Pohjois-Karjala	12 706	14 931
Keski-Suomi	18 371	21 618
Etelä-Pohjanmaa	16 211	18 311
Pohjanmaa	15 003	15 199
Keski-Pohjanmaa	4 896	5 765
Pohjois-Pohjanmaa	20 030	24 566
Kainuu	6 339	7 971
Lappi	11 667	15 096
Ahvenanmaa	2 209	2 113
Koko maa	349 674	410 004

Yli 75-vuotiaan väestön määrä kasvaa koko maassa 60 330 henkeä. Samalla aikavälillä kokonaisväkiluvun arvioidaan kasvavan koko maassa 73 048 henkeä.

Maakunnista kokonaisväkiluvun arvioidaan pienenevän Satakunnassa, Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa, Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa, Pohjois-Karjalassa, Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa.

Väkiluku pysyy suurin piirtein nykyisenä Kanta-Hämeessä, Keski-Suomessa ja Ahvenanmaalla.

Muualla väkiluku kasvaa, määrällisesti eniten Uudellamaalla (+ 105 368)

Yli 65-vuotiaan väestön prosentiosuus koko Suomen väestöstä

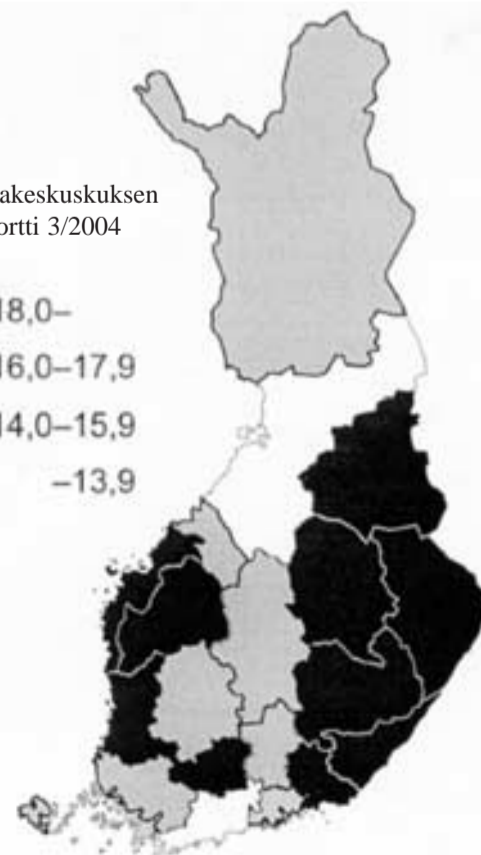
2003	15,5
2005	15,9
2010	17,4
2015	20,5
2020	22,9
2025	24,7
2030	26,3

Lähteet: Sosiaali- ja terveydenhuollon tilastollinen vuosikirja, Stakes; Tilastokeskuksen väestötillastoja, www-sivut.

Vanhuuseläkettä saavien osuus väestöstä (luvut prosentteja)

Lähde:
Eläketurvakeskuksen
tilastoraportti 3/2004

18,0–
16,0–17,9
14,0–15,9
–13,9

Euran-Säkylän-Köyliön yhdistys laati muistion haja-asutusalueiden arjesta

Martti Anttonen on vetänyt Taajamien takana -muistion laatimista.

Muistio on saanut hyvin julkisuutta, kertoo Veijo Rostedt.

Pienistä ongelmista kasvaa iso turvattomuus

– Turvattomuutta synnyttää joukko yksinään pieniltä tuntuja, mutta yhdessä suureksi kasaantuva ongelmakimppu.

– Se alkaa jo siitä, miten aukaista kinostunut polun pää.

Näin sanoo euralainen Martti Anttonen, eikä hän tarkoita kinostunutta polun päätä vertauskuvaksi.

Anttonen on vetänyt harvinaista hanketta. Eläkeläiset ry:n satakuntalainen Euran-Säkylän-Köyliön yhdistys on viime talven aikana laatinut muistion haja-asutusalueilla asuvien ikääntyvien ihmisten ongelmista. Yhdistyksen työryhmä sai muistion valmiiksi touku-kuussa, jolloin se myös julkistettiin ja lähetettiin muun muassa alueen kuntien valtuustoryhmille, poliittisille yhdistyksille, vanhusneuvostolle ja eläkeläisjärjestöille.

Puheenvuoro on otettu hyvin vastaan alueen tiedostusvälineissä. Anttonen on

käynyt puhumassa siinä esitetyistä aiheista ja ajatuksista myös seurakunnan kerhossa isolle yleisölle.

– Muistion laati nelihenkkinen työryhmä. Kun sen luonnos oli valmis, se käsiteltiin johtokunnassa ja yleiskokouksessa. Siten sen laatiminen on virittänyt monenlaisia keskustelua myös yhdistyksen sisällä, kertoo yhdistyksen puheenjohtaja Veijo Rostedt.

Anttonen ja työryhmä ovat nojautuneet muistion tekemisessä paitsi omiin ja muiden eläkeläisten kokemuksiin arjestaan myös Länsi-Suomen lääninhallituksen selvitykseen sosiaalitoimistojen työntekijätilanteesta.

– Tietomme ovat rajalliset, mutta uskomme pääsemme muutamien ongelmien jäljille, Rostedt ja Anttonen sanoivat.

– Haja-asutusalueiden ongelmat ovat muuttaneet muotoaan, tai oikeastaan pakkaansa. Kysymys ei ole

enää aluepoliittisesta, saati kehitysaluepoliittisesta ongelmasta, vaan ongelmasta, joka ulottuu myös ruuhka-Suomen syjäalueille, hyvinkin lähelle taajamia, Anttonen sanoo.

– Ikääntyvien ongelmien taustalla on entistä selvemmin sosiaalisen mielenlaadun ja yhteisvastuun rappio. Se ei ole enää voimakas asenne edes ihmisten välisissä suhteissa, saati poliittisessa päätöksenteossa. Vain suuri ja tuottava on kaunista ja vain se otetaan huomioon.

Muistion tärkeimpiä ajatuksia on, että vähällikin rahalla voidaan vanhustenhuollossa saada paljon aikaan. Se edellyttää kuitenkin kattavaa, ajantasaista seurantarjestelmää kunnan ikäihmisten tarpeista ja yhteistyötä.

– Jokaiseen kuntaan pitää laatia vanhuspoliittinen ohjelma. Se ei saa olla yleinen visio, vaan hyvin yksityiskohtainen selvitys, joka antaa ajan tasalla olevan tiedon,

ovatko ikäihmisten tuvat kunnossa, minkälainen tie sinne on ja ovatko muut elämisen edellytykset kunnossa, Anttonen sanoo.

Tällainen selvitys on sitäkin tarpeellisempi, kun ikääntyvät ja ikäihmiset eivät herkästi valita omasta tilanteestaan. Ongelmat saatetaan kokea kipeäksi asiaksi, josta sosiaalinen arkuus estää edes puhumasta kodin seinien ulkopuolella.

– Virka- ja luottamusmiesten ei tarvitse olla yksin tässä asiassa. Avuksi selvityksen ja vanhuspoliittisen ohjelman laatimiseen voivat tulla kylätoimikunnat, eläkeläiskerhot, seurakunnat ja jopa nuorisjärjestöt. Vaikka vastuu tarpeisiin vastaamisesta on yhteiskunnallisilla päättäjillä, on kansalaistoiminnalle syytä tehdä tilaa.

Muistion toinen osa käsittelee sosiaalipalvelujen työntekijätilannetta alueen kunnissa. Länsi-Suomen lääninhallituksen selvityksen

perusteella muistiossa viitataan yleisemminkin tilanteeseen Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Valtakunnallisen suosituksen mukaan jokaista 2000 asukasta kohti tulisi kunnissa olla yksi virka tai toimi.

Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa vain viisi kuntaa noudattaa suosituksia. Eura, Säkyliä ja Köyliö eivät kuulu niiden joukkoon.

Eurassa työntekijöitä on ollut neljä, mutta asiakastyössä aikaisemmin ollut esimies ei enää ole asiakaspalvelussa. Siten Eurassa on yhtä työntekijää kohti 353 asukasta enemmän kuin suositus edellyttää. Köyliössä vastaava luku on peräti 995, koska vain yksi sosiaalityöntekijä on asiakaspalvelussa. Säkyliässä suositus ylittyy 492:lla.

– Tämä koskee kaikkia ikäryhmiä, mutta ikääntyneiden määrän kasvun myötä paineet keskittyvät juuri heihin, Anttonen sanoo. (PI)

Eläkeläisten %-osuus väestöstä 31.12.2002:

Uusimaa	18,9
Pohjois-Pohjanmaa	21,9
Ahvenanmaa	22,6
Itä-Uusimaa	22,7
Pirkanmaa	24,4
Keski-Pohjanmaa	24,6
Varsinais-Suomi	24,9
Keski-Suomi	25,5
Pohjanmaa	25,9
Päijät-Häme	26,0
Lappi	26,4
Kanta-Häme	26,6
Etelä-Pohjanmaa	27,7
Satakunta	27,8
Pohjois-Savo	28,1
Pohjois-Karjala	28,2
Kymenlaakso	28,4
Etelä-Karjala	28,8
Kainuu	29,5
Etelä-Savo	30,8

Koko maa 24,3

Vanhuuseläkkeellä olevien %-osuus väestöstä

Uusimaa	12,5
Pohjois-Pohjanmaa	13,9
Itä-Uusimaa	15,5
Keski-Pohjanmaa	16,5
Pirkanmaa	16,8
Keski-Suomi	17,1
Päijät-Häme	17,2
Varsinais-Suomi	17,4
Ahvenanmaa	17,4
Lappi	17,5
Pohjois-Savo	18,3
Pohjanmaa	18,4
Pohjois-Karjala	18,6
Kanta-Häme	18,6
Satakunta	19,1
Etelä-Pohjanmaa	19,1
Kymenlaakso	19,3
Kainuu	19,3
Etelä-Karjala	19,6
Etelä-Savo	21,6
Koko maa	16,4

Suurin muutos vuodesta 1998

Kainuu	+ 2,0
Lappi	+ 1,9
Etelä-Savo	+1,6

Luhangalla suhteellisesti eniten

Suhteellisesti eniten eläkkeensaajia väestöstä on Luhangalla Keski-Suomessa. Luhangalla saa lähes joka toinen kuntalainen eli 45,1 prosenttia väestöstä jotakin eläkettä.

Paljon eläkkeensaajia väkilukuun verrattuna on myös seuraavissa kunnissa:

- Suomenniemellä Etelä-Karjalassa 43,2 %
- Rautavaarassa Pohjois-Savossa 42,2 %
- Virtasalmella Etelä-Savossa 41,3 %
- Längelmäellä Pirkanmaalla 40,1 %
- Puumalassa Etelä-Savossa 40,1 %.

Lähde: Eläketurvakeskuksen tilastoraportti 3/2004

Maalaiskunnalla voi olla hyvä imago

Taajamien takana -muistion lisäksi Euran-Säkylän-Köyliön Eläkeläiset on puuttunut muutenkin aloitteellisesti ja tuloksetta alueensa elämään. Viime keväänä yhdistys vaikutti ratkaisevasti siihen, että Euran kunnan johdon hanke muuttaa kunta kaupunkiksi näyttää kaatuvan.

– Yhdistyksen mielestä kaupunkinimestä ei ole sellaista hyötyä kuin on väitetty. Päinvastoin siitä voi olla haittaa kuntalaisille, sanoo yhdistyksen puheenjohtaja Veijo Rostedt.

Rostedt huomauttaa, että

maalaiskunnalla voi olla hyvä imago. Siitä käy hyväksi esimerkiksi Lieto Varsinais-Suomessa. Samanlainen paikka Euralla voi olla maalaiskuntana Satakunnassa.

Yhdistys julkisti kaupunkihankkeesta huhtikuussa kannanotton. Sen mukaan kuntamuotoa ja nimitystä tärkeämpää on, kuinka kunta todella toimii. Kaupunki-Eura voisi hyvinkin käyttää voimavaroja vain tyydyttämään talouselämän tarpeita ja unohtaa kuntalaisten sosiaalija terveyspalvelujen kehittämisen.

Yhdistyksessä ehditään myös harrastamaan ja viihtymään. Yhdistyksen kuoro esiintymässä kerhotapaamisessa.